

GRAVFERD

Retningslinjer for gravferder i Trysil kommune gjeldende fra 06.02.2019

Reviderte retningslinjer for gravferder i Trysil kommune gjeldende fra 24.04.2019

Revidert retningslinjer for gravferder i Trysil kommune gjeldende fra 06.05.2019

Vedtatt av Trysil kirkelige fellesråd og gjelder for gravferder i alle kirkene i Trysil kommune.

DET ER MYE Å TENKE PÅ	2
NÅR NOEN DØR	3
SEREMONIEN	4
ANSVAR	4
PYNTING AV KIRKEROMMET	5
GJENNOMFØRING AV SEREMONIEN	6
ETTER GRAVFERDEN	8
BYGNINGER OG UTEOMRÅDER	8
KOSTNADER	9

Det er mye å tenke på

Når en av våre nærmeste dør føler vi savn, smerte og tomhet. Samtidig kjennes det ofte litt kaotisk rundt og i oss. Hvordan skal vi få ordnet med alle ting? Hva er det vi må passe på og hvem kan hjelpe oss?

Kirken har et spesielt ansvar i en slik situasjon. Vi ønsker å møte pårørende med forståelse og omsorg og gi god veiledning om gravferden generelt..

Trysil kirkelige fellesråd har derfor utarbeidet et dokument som beskriver hvordan gravferd administreres og gjennomføres i Trysil. Dette er et dokument som kan være til nytte både for pårørende, kirkens medarbeidere og begravelsesbyråer.

Kirkens ansvar

Det er Trysil kirkelige fellesråd, ved kirkevergen, som har forvaltningsansvaret for gravferder i Trysil kommune.

Kirkevergen er den som bestemmer dager og tidspunkt for gravferd.

Trysil kirkelige fellesråd ønsker at gravferder skal være *nøkterne* og vise den *likhet* som gjelder alle mennesker i kirkerommet. Kirkene våre er utstyrt med det som trengs for å avholde gravferdsseremonier og kirkerommet er utsmykket med nødvendige lys, bilder og symboler.

Gravferdsliturgien

Våre prester forretter gravferd etter Den norske kirkes liturgi, og er forpliktet på dette.

Bruk av begravelsesbyrå

Mange ønsker å bruke et begravelsesbyrå til å ordne praktiske detaljer i forbindelse med begravelsen. Dette er betalbare tjenester. Det er viktig med et åpent og godt samarbeid mellom kirken og begravelsesbyrået slik at de pårørende blir ivaretatt på en best mulig måte. Siden det er to aktører som ivaretar oppgavene, er det viktig at vi kjenner til hverandres ansvarsområder og roller. Denne veiledningen skal også være til hjelp for å avklare disse rollene.

Når noen dør

Dødsattest og dødsmelding

Når et menneske dør, må først legen se den døde for å utstede en dødsattest. Dødsfall skal meldes til lensmannen som melder dødsfallet til skifteretten.

Melding om gravferd

Gravferd meldes til Trysil kirkekontor enten ved å ringe **tlf 477 75 995** eller ved å sende en epost til post@trysil.kirken.no. Kirkekontoret trenger en signert begjæring fra pårørende for å reservere kirke, avtale tidspunkt for gravferd og gravsted.

Kirkevergen har ansvaret

Kirkevergen eller dennes representant overtar nå ansvaret, og er den som sørger for kommunikasjonen mellom alle involverte i seremonien. Dette gjelder prest, organist, kirketjener, kirkegårdsarbeidere og begravelsesbyrå så sant dette benyttes. Nærmeste pårørende blir kontaktet for å avtale tid og sted for sorgsamtale med presten.

Sorgsamtalen

Sorgsamtalen skal finne sted så raskt som mulig etter et dødsfall. I samtalen med presten kan du søke råd og trøst i en vanskelig tid. Samtidig vil dere også samtale mer konkret om selve gravferden. Du får anledning til å gi presten innblikk i avdødes liv. Dette gir presten et grunnlag for arbeidet med minnetalen. Minnetalen kan også skrives av pårørende og holdes av pårørende eller av presten. I sorgsamtalen bestemmer endelig valg av salmer og eventuelt andre innslag..

Gravplass, tid og sted for gravferden

Gravferden skal ha funnet sted innen 10 virkedager etter dødsdagen. Kirkevergen opplyser om hvilken gravplass som skal benyttes.

Kirkene i Trysil har normalt tidspunkt for gravferd tirsdag og torsdag klokken 11:00 og 13:00.

Seremonien

Ansvar

Prestens ansvar

Forrettende prest er ansvarlig for gravferdsseremonien i kirken og på gravplassen.

Kirketjenerens ansvar

Kirketjeneren har ansvar for å tilrettelegge kirkerommet for gravferden/bisettelsen og bistå presten og pårørende i kirkerommet under seremonien.

Det er kirketjenerens ansvar å ønske velkommen til kirken ved inngang, men de pårørende kan gjerne ønske velkommen selv om de ønsker dette.

Kirketjeneren skal være til stede i kirkerommet under hele seremonien, er brannvernansvarlig og hovedansvarlig for praktiske avgjørelser i forbindelse med seremonien i samråd med presten.

Pårørendes ansvar

Det er pårørendes ansvar for at kisten blir fraktet til kirken. Dersom begravelsesbyrå brukes, vil deres representanter sørge for at kisten kommer på plass i kirken. Kirketjener vil bistå og har tilrettelagt utstyr i kirken.

Ved begravelse er det pårørende som sørger for at det er inntil 6 personer som bærer kisten ut av kirken og frakter den til gravstedet. Kisten kjøres på bårevogn fra kirken til gravstedet på gravplassen. Dersom det ikke er senkeapparat tilgjengelig, er det bærernes oppgave å manuelt senke kisten.

Ved bisettelse er det tilsvarende pårørendes ansvar at kisten fraktes bort. Brukes begravelsesbyrå, vil deres representanter sørge for at kisten fraktes bort.

Pynting av kirkerommet

Kirkerommet er et rom som inneholder elementer som er, og skal være, godkjente av biskopen for bruk i kirken.

Når man pynter med lys og blomster, skal dette gjøres med omtanke. Det er kirken ved kirketjeneren som har ansvaret for og bestemmelsesmyndighet for helheten.

Blomster

Det benyttes avskårne blomster i gravferder.

Det brukes ikke blomster på alteret i gravferder.

Blomster skal ikke plasseres slik at de dekker for alter og altertavle.

Blomster leveres i kirkerommet. Dersom det pågår eller er planlagt andre aktiviteter i kirken før seremonien, leveres blomstene i sakristiet.

Ved begravelser bæres blomstene ut til gravstedet sammen med kisten etter seremonien.

Ved bisettelser blir blomstene som ikke følger kisten værende igjen inne i kirken. Disse blomstene kan de pårørende ta seg av, for eksempel legge blomstene på det ventende gravstedet. I vintersesongen vil det imidlertid ikke bli måkt frem til dette gravstedet ved bisettelse.

Kirketjeneren eller kirkegårdsarbeidere tar seg av blomstene dersom pårørende ikke gjør det.

Bruk av levende lys

Det benyttes levende lys i gravferder og alle kirker har lysestaker til dette bruket.

Av hensyn til brannsikkerhet er det derfor ikke anledning til å sette inn ekstra oppsatser med levende lys.

Det skal ikke brukes annen belysning enn det som er en del av den faste installerte lyssetting i kirkene i Trysil under gravferdsseremonier.

Gjennomføring av seremonien

Mottagelse til seremonien

Det er kirketjener som har oppgaven med å ta imot og legge til rette for dem som kommer til kirken.

Kondolanseprotokoll, om dette ønskes fremlagt, legges ut i våpenhuset. Kirketjeneren ordner med dette. Dersom pårørende ønsker det, kan denne tjenesten utføres av eventuelt begravelsesbyrå.

Program

Ønsker man å trykke egne program, anbefales det at all tekst er på hvit bakgrunn slik at det er enkelt å lese for alle. Et annet alternativ er å bruke kirkens salmebøker og slik unngå program i det hele tatt. Kirketjener henger da opp salmenummer på salmetavlene og presten vil si hvilke salmer som skal synges.

Hvis det er trykte programmer og de pårørende selv ønsker det, kan de dele ut programmene ved inngangen eller de kan få hjelp av kirketjeneren til å gjøre dette. Dersom det er et ønske fra de pårørende, kan representanter fra eventuelt begravelsesbyrå utføre denne oppgaven.

Sitteplasser

Pårørende og alle som bidra i seremonien sitter i kirkerommet.

Plassen oppe i koret i kirkerommet er normalt forbeholdt presten. Unntak gjelder i de kirkene der det er mange sitteplasser i koret som må benyttes ved stort frammøte.

Eventuelle representanter fra begravelsesbyrå sitter bakerst i kirken.

Pengegaver

Det hender at de pårørende ber om en pengegave til et bestemt formål i stedet for blomster. Slike gaver leveres ofte sammen med minnekortene. Slike gaver registreres ikke i kirkens regnskaper. Det er derfor de pårørende som har ansvar for å ta med seg slike gaver og formidle dem videre.

Musikk

Det skal være levende musikk i gravferder.

Det er ønskelig at minst ¾-deler av salmene som brukes skal være fra den salmeboken som er i bruk. Dette gjelder ikke for eventuelle soloinnslag.

Den musikken som brukes i gravferden, skal på forhånd være godkjent av organist.

Bruk av innspilt musikk

Bare unntaksvis åpnes det for avspilling av innspilt musikk/sang. Et slikt innslag vil da erstatte soloinnslaget i forbindelse med minnedelen. Pårørende må selv sørge for at det er et tilstrekkelig godt musikkanlegg som brukes ved avspillingen, og er selv ansvarlig for avspillingen.

Valg av innspilt musikk skal også godkjennes av organist før seremonien.

Solo og solist

Dersom man ønsker at organisten akkompagnere en solist, er dette en betalbar tjeneste. Slike innslag må avklares med kirkevergen og organisten før det tas inn i programmet.

Preludering

De siste 20 minuttene før seremonien begynner, spiller organist musikk som preludering på kirkeorgelet. Dette er ikke en del av gravferdsliturgien, men i Trysil er dette et kostnadsfritt tilbud.

Ønsker pårørende at det spilles spesielle melodier, må dette avklares med kirkeverge og organist før det tas inn i programmet. Det er da ikke lenger et kostnadsfritt tilbud.

Det skal være ro i kirken når preludering finner sted.

Kranser og håndtering av blomster

Det er kirketjener som foretar det arbeidet som skal skje under seremonien. Kranser og bårbuketter blir liggende på og ved kisten når hilsenen leses opp. I tilfelle det ikke er mulig for presten å lese teksten, løftes de opp slik at presten kan se og lese teksten.

Hvis kirketjeneren av ulike grunner er forhindret for å hjelpe presten, kan eventuelt begravelsesbyrå utføre tjenesten.

Ved graven

Det er kirkens tjenestepersoner som legger til rette ved graven og foretar senkning av kisten. Dersom de pårørende ønsker å bruke begravelsesbyrået til å bære ut blomster og plassere dem rundt gravstedet, skal det avtales på forhånd. Begravelsesbyråets representant(er) skal umiddelbart etter at dette er gjort trekke seg tilbake.

Minnekort

Telegram og minnekort leveres, usortert, til de pårørende umiddelbart etter gravferdens slutt.

Dersom man bruker begravelsesbyrå, tar de med seg kondolanse-telegrammene og minnekortene og leverer disse til de pårørende.

Fotografering

Det er som hovedregel, ikke tillatt å fotografere under preludering og gravferdsseremonien. Dette gjelder inne i kirken, på vei til graven/bilen og ved graven. Dersom det er helt spesielle grunner som gjør det ønskelig med fotografering, skal dette avtales med kirkevergen og presten (som har ansvar for selve seremonien) på forhånd.

Antrekk

Alle kirkens ansatte skal være kledd for anledningen; diskret og pent.

Etter gravferden

Ventekors

Et ventekors er et enkelt kors som settes på graven i vente på det minnesmerket (gravstein) som skal settes opp permanent.

Ventekors blir satt på graven av kirkens tjenestepersoner like etter at seremonien er avsluttet.

Bygninger og uteområder

Kirkene og brannsikkerhet

Det er kirketjeneren som har ansvaret for brannsikkerheten i kirken. Alle kirker har bestemmelser om hvor mange sitteplasser kirken rommer.

Av hensyn til brannsikkerhet er det derfor ikke anledning til å sette inn ekstra løse stoler i kirken dersom det kommer flere mennesker enn det er sitteplasser til.

Antallet sitteplasser er spesifisert og tilgjengelig i alle kirker.

Kirketjeneren skal påse at det ikke kommer flere inn i kirken enn det brannforskriftene for den enkelte kirke tilsier.

Dersom pårørende forventer at det kommer flere til seremonien enn det kirken rommer, skal kirkevergen og prest involveres for å finne en løsning.

Bårehuset

Bårehuset er kun til for å oppbevare kister eller kistelagte. Ustelte lik og ikke kistelagte skal ikke oppbevares i bårehuset.

Når det er to gravferder fra samme kirke samme dag, skal kisten til gravferd nummer to oppbevares slik at den ikke er til hinder eller sjenanse for en verdig gjennomføring av den første gravferden.

Gravplassen

Gravplassvedtektene gir føringer for bruk av gravplasser, gravlunder, minnelunder og andre typer gravplasser.

Det er ikke lov å montere gravminne på ny grav før der har gått 6 måneder etter at gravferd har funnet sted.

Parkering

Ansatte skal parkere på anviste plasser, eller på den alminnelige parkeringsplassen.

Bårebil og andre kjøretøy fra f.eks. begravelsesbyrå

Det skal ikke stå biler parkert like ved kirken. Unntaket er bårebilen som har sin naturlige plass i nærheten når kisten skal fraktes videre etter seremonien. Andre biler skal parkeres på anvist parkeringsplass.

Kostnader

Det henvises til enhver tid gjeldende satser for tjenester levert av Trysil kirkelige fellesrådsområde. Disse justeres årlig i Trysil kirkelige fellesråd og godkjennes av Trysil kommune og biskopen.